

VERSLAG VAN DE JAARVERGADERING
TE RIJCKHOLT EN DE EXCURSIE NAAR
DE SCHONE GRUB EN HET SVELSBOS
OP ZONDAG 27 MEI 1956.

Aanwezig de dames: R. Willemse-Widdershoven, M. Smeets, M. Willemse, A. Kemp-Dassen, J. Janssen, M. Sterken en de heren: C. Willemse, van Rummelen, Kruytzer, Pijpers, Mommers, Verschuere, Geurts, van Noorden, van der Kruk, Dijkstra, van der Leeuw, van Mastrigt, Bingen, Bouchoms, Stevens, A. Sterken, A. H. Sterken.

Bericht van verhindering is binnengekomen van Mevr. Dr. W. Minis-van de Geyn en de heren Wassenberg en Bruna.

De Voorzitter, **Dokter Willemse**, opent om 12 uur de vergadering en heet allen welkom. Daarna brent de secretaris verslag uit over het jaar 1955.

Het aantal leden bedroeg einde december 510. De teruggang is gelukkig tot stilstand gekomen, er is zelfs enige vooruitgang. Door de dood ontvielen ons pastoor F. Schleiden (Kerkrade-Holz), Dr J. H. Verhout (Domburg), Dr Th. Reinhold (Heemstede), J. A. J. de Wilde (Amsterdam), em. pastoor H. Nillesen (Kerkrade-Oud Ehrenstein) en Mgr. dr J. P. van Gils (Roermond); de laatste twee waren leden van af de oprichting.

Over de deelname van de leden aan het verenigingsleven valt niet te klagen, zelfs enkele vergaderingen zowel te Heerlen als te Maastricht waren zeer druk bezocht. Regelmatig werden excursies gehouden; de excursie na de jaarvergadering — de excursie naar de Brunsumerheide — stond in het teken van grote belangstelling, evenals de uittocht naar de Hautes Fagnes op zondag 18 sept.

Dr A. A. Thiadens nam ontslag als bestuurslid, daar de uitbreiding van zijn functie door zijn benoeming tevens als directeur van de afdeling Geologische Dienst van de Geologische Stichting te Haarlem en zijn aanstaand vertrek naar Haarlem het hem niet meer mogelijk maakten actief aan het bestuur deel te nemen. Wij zeggen de scheidende functionaris hartelijk dank voor zijn zeer gewaardeerde steun en hopen hem bij zijn bezoeken aan Limburg nog wel eens in ons midden te zien. Door de uitbreiding van het bestuur op de vorige jaarvergadering — de heren J. H. H. de Haan en A. J. Pijpers werden als bestuurslid gekozen — bedraagt het aantal

bestuursleden thans nog negen, dus twee meer dan het door de statuten voorgeschreven aantal.

De heren Mommers en Kruytzer namen namens het Genootschap zitting in het bestuur van de „Stichting Limburgs Heem”, die op zaterdag 3 december 1955 tot stand kwam, terwijl de voorzitter, dokter Willemse, uitgenodigd werd zitting te nemen in de Culturele Raad van Limburg.

Vervolgens brengt de **penningmeester** verslag uit:

Aangezien het jaar 1954 werd afgesloten met een nadelig saldo van f 2837,05 en 1955 met f 3026,88, kan gezegd worden dat het Genootschap zich in 1955 zo ongeveer heeft weten te bedruipen.

Er moet echter op gewezen worden, dat in 1955 betaald werd de pas in dat jaar uitgekomen Publicatie no. 7 met het jaartal 1954, waarvan de druk- en clichékosten tesamen bedroegen f 2413,92, terwijl Publicatie no. 8, (jaartal 1955), die binnenkort zal uitkomen, aanmerkelijk duurder zal zijn en ongeveer het dubbele zal kosten.

Ook voor volgende jaren wordt een aanzienlijk groter tekort voorzien. Het bestuur is dan ook doende ernstige pogingen te ondernemen om, zowel van de provincie Limburg als van de gemeente Maastricht, een verhoging van de jaarlijkse subsidie te verkrijgen en heeft gegronde hoop, dat deze pogingen met succes bekrond zullen worden.

Naar aanleiding van dit verslag, vooral wat betreft de te verwachten subsidies, zegt de heer **Van Noorden**, dat wij vooral bij de overheid er op moeten wijzen, dat ook ons Genootschap medewerkt aan de goede besteding van de vrije tijd. Verder wijst hij op de mogelijkheid, dat de giften aan ons Genootschap in aanmerking komen voor belastingaftrek. Ook pleit hij voor uitbreiding van de kringen van het Genootschap, zoals die reeds in verschillende plaatsen bestaan.

Mej. Smeets en de heer **Van Noorden** hebben een schriftelijke verklaring gereed, dat geldelijk beheer en kas in orde bevonden zijn. Beiden worden weer als leden van de kascommissie over 1956 benoemd.

Daarna brengt de **hoofdredacteur** van het Natuurhistorisch Maandblad het jaarverslag uit over 1955. Met ingang van 1 jan. 1955 heeft de nieuwe hoofdredacteur, Dr E. M. Kruytzer,

zijn functie aanvaard. Op voorstel van de hoofdredacteur ging de redactie accoord met het voorstel, het Maandblad om de twee maanden uit te geven. De financiële toestand van het Genootschap liet niet toe elke maand een ruimer maandblad uit te geven. Toch was het gewenst, in verband met het ruilverkeer, met een omvangrijker blad voor den dag te komen. Bovendien is aan de nieuwe wijze van uitgeven het voordeel verbonden, dat de ietwat langere wetenschappelijke artikelen in één keer kunnen verschijnen. Deze maatregel is slechts bedoeld als een voorlopige. Laten de financiën het toe, dan komen we elke maand met een uitgebreid blad voor den dag, want er is voldoende copie. Het wordt door ons zeer gewaardeerd, dat velen hun artikelen in ons Maandblad wenschen te plaatsen. De belangrijke artikelen van Dr J. Hofker over de Foraminiferen van het Krijt van Zuid-Limburg werden gesteund door een geldelijke bijdrage van Z.W.O. Wij zijn daarvoor zeer erkentelijk. Een nieuwigheid is de regelmatig terugkerende rubriek „Boekbespreking”, een rubriek, die door de lezers zeer op prijs gesteld wordt.

Reeks VIII (1955) van de „Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg” is bij het uitbrengen van dit verslag op het punt te verschijnen, doch er zal voor gezorgd worden dat de Publicaties in het vervolg zullen verschijnen in het jaar, dat op de titelpagina vermeld staat.

De **Voorzitter** wijst nogmaals op de belangrijke plaats, die ons Maandblad in het ruilverkeer inneemt. Met meer dan 150 wetenschappelijke instituten in binnen- en buitenland staan wij in ruilverkeer.

De aftredende bestuursleden, de heren C. Willems en P. Wassenberg worden bij acclamatie herkozen.

Bij de rondvraag zegt de heer **Van der Leeuw** dat in ons land de ongerepte natuur wordt bedreigd. Overal worden paden aangelegd, die men niet mag verlaten. Ons land dreigt te worden een groot villapark. Het antwoord op deze opmerking zal deze middag ongevraagd gegeven worden door de heer **Diemont**, maar nu wijst reeds de heer **Van Rummelen** er door een sprekend voorbeeld op, dat de Staat regeland moet optreden. Het Vijlenerbos was vroeger gemeengoed van de inwoners van Vijlen. Wat was het gevolg? Er werd meer weggehaald dan

bijgeplant. Nu is echter dit bos staatsbezit. Het Staatsbosbeheer is onmiddellijk begonnen met herbebossing. Wegen moeten worden aangelegd, om het terrein toegankelijk te maken voor het publiek. De heer **Van der Kruk** wijst op de grote moeilijkheden, die hij ondervindt bij het organiseren van excursies. Leaders zijn moeilijk te vinden en soms laten de leaders ons in de steek. Hij vraagt hiervoor de medewerking van

De leider van de excursie

(Foto v. d. Leeuw).

het bestuur en vraagt ook de steun ter bestrijding van het kwaad, dat velen tijdens de excursies menen, zo maar bloemen te mogen plukken, „omdat er toch genoeg staan”.

Tenslotte vraagt de heer **Van Noorden** het bestuur, om meerdere excursies te organiseren in de trant van de excursie naar de Hautes Fagnes van verleden jaar. De **Voorzitter** zegt alle medewerking toe, maar wijst op de grote moeilijkheden, die met het organiseren van dergelijke excursies zijn verbonden. In het verleden zijn er reeds meerdere mislukt. Tegen half twee sluit de voorzitter de vergadering en gaan wij aan tafel.

Om half drie begint de excursie, waaraan ongeveer 60 personen deelnemen. Het weer is

Het aandachtig gehoor
(Foto V. Sniekers).

met ons. Bij de ingang van de Schone Grub houdt Dr Diemont, de leider van de excursie, een inleiding over het terrein, dat wij thans betreden. Dit gebied behoort tot het natuurreservaat „De Oostelijke Maasoever”, dat eigendom is van de Staat der Nederlanden. Het Staatsbosbeheer te Maastricht is belast met het onderhoud van en het toezicht op dit reservaat. Het is dringend noodzakelijk, dat er regelend wordt opgetreden. Op het ogenblik kan iedereen nog lopen, waar hij wil. De gevolgen zijn nu reeds te zien, en wij zien het in de Schone Grub. Planten, soms enig voor Nederland, worden vertrapt. Wanneer dat zo door gaat, komt over twee jaar niemand meer hier kijken, want dan is er niets meer te zien. Men moet het publiek verbieden, de paden te verlaten. Wanneer echter iemand op wetenschappelijke gronden meent het terrein nader te moeten verkennen, dan is

het Staatsbosbeheer gaarne bereid hem daarvoor een toegangskaart te geven.

Wij gaan dan naar de werkplaatsen van de neolitische mens op de zuidelijke helling van de Schone Grub. De heer Geurts geeft eerst nog een korte toelichting. De mensen van het nieuw stenen tijdperk kaptten hier hun werktuigen af van de vuursteen, die zij uit het krijt hadden uitgegraven. Doch wat zij leverden was nog slechts „halffabrikaat”. Elders werden deze artefacten verder bewerkt. Ter plaatse konden wij de vuursteenkerneln zien, de resten, die waren overgebleven.

Daarna maken wij een wandeling door de Schone Grub en keren weer terug naar het punt van uitgang. Wij wandelen door het Rijckholter bos. Helaas hadden wij geen tijd, om de Henkeput te bezoeken. Wij steken de Scheggeldergrub dwars over en wandelen omhoog door het Sa-

velsbos. Op de hoogte hadden wij een prachtig gezicht op de omgeving. Na het Savelsbos wordt de excursie ontbonden en voldaan gaat iedereen naar huis. Wij zijn de heer Diemont zeer dankbaar voor de genotvolle en leerzame middag, die wij onder zijn leiding hebben mogen doorbrengen.

FORAMINIFERA FROM THE CRETACEOUS OF SOUTHERN LIMBURG, NETHERLANDS, XIX.

PLANCTONIC FORAMINIFERA OF THE CHALK TUFF OF MAESTRICHT AND ENVIRONMENTS.

by J. HOFKER

In many parts of the world investigators are working on planctonic Foraminifera as indicators for stratigraphic parallelisation. In this way many new data have been revealed especially in respect to the Cretaceous-Tertiary boundary. As a result more and more students are inclined to believe that the Danian already is, in any case partially, belonging to the Tertiary.

In the Cretaceous the genera *Globotruncana* and allied genera, the *Gümbelinidae* with many typical genera, and *Globigerinidae* of the type of *Globigerina cretacea* are typical. These genera extinguish at the end of the Cretaceous period, but for some species of primitively built *Gümbelina*. The *Globigerina cretacea* type is characterised by foramina opening into the open umbilicus, whereas Tertiary *Globigerines* often have a closed umbilical area and the foramen becomes sutural in many forms. A group which seems to have derived from *Globotruncanidae* with a single keel of the Maestrichtian period is the Tertiary group of the *Globorotaliae*, in which group the umbilicus is partly closing and the often wide foramen also suturally placed. This difference in both groups of planctonic Foraminifera is so striking, that many authors believe that the end of the Cretaceous period is marked by the lacking of highly-developed *Gümbelinae*, *Globotruncaninae* and Cretaceous *Globigerinae*.

So it was of much interest to find whether the so-called Maestrichtian Tuff Chalk of South Limburg in Holland, being the type-locality for many authors of the Maestrichtian period, yielded any planctonic forms. Since, however, most

of the Maestrichtian Chalk is a riffal and coastal formation, planctonic forms in most of the samples are rare or even totally absent.

Yet it was possible by careful examination of thousands of samples to trace some in which also planctonic forms were deposited. Three of these forms have already been mentioned by M. A. Visser in her Monograph of the Foraminifera of the Maestrichtian Chalk of Maestricht (Thesis, Leyden, 1950). All, however, have been determined by this author erroneously. Her *Globigerinella aspera* from the Mb is not that typical Cretaceous species, but had to be renamed in *G. biforaminata* Hofker. A second form, by Visser believed to be the recent and Miocene form *Globigerina bulloides* d'Orbigny, in reality is a quite different form, allied to *Globigerina linaperta* Bronnimann. A third form, given by her as *Globotruncana marginata* (Reuss), a species of the Turonian, showed to be *Marginotruncana esnehensis* (Nakady).

Planctonic forms were found in the layers between the Cr 4, the lowest part of the visible chalk at the ENCI-quarry at Maestricht and the Lower Mb; these layers are not always present, since in several localities they have been replaced by transgressional layers, forming the so-called Ma. In those cases in which they are preserved (Savelsbos, Loën in Belgium), they bear a very typical fauna in which rare but typical planctonic forms were found.

A very small primitive *Gümbelina*, belonging to the group *Gümbelina ultimatumida* White, is found in the Mb, Mc and Md, always in small quantities. The specimens in the upper layers moreover show some characters which recall those of *Gümbelina venezuelana* from the Paleocene-Eocene of America.

In the uppermost Mc and the Lower Md a very conspicuous form of real *Globorotalia*, *Globorotalia mosae* Hofker, was found. It always is rare in the samples, yet in many samples from the Lower Md it could be traced, as well in Holland as in Belgium (Tranché du Canal Albert). In the highest levels of what hitherto has been believed to belong to the Upper Md, but which now has been recognised as to belong to the Paleocene (Lowest Tertiary), several other *Globorotaliae* were found, such as *Globorotalia membranacea* (Ehrenberg),